

Den 23. juni 2011

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

Inspektion af Arresthuset i Frederikssund den 27. august 2010

ENDELIG

J.nr. 2010-2535-6282/TAN

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning.....	2
2.	Beskæftigelse mv.....	3
2.1.	Beskæftigelsessituationen i Arresthuset i Frederikssund	5
2.1.1.	Arbejdsfællesskab i cellerne	6
2.1.2.	Undervisning	6
2.1.3.	Behandling	9
2.1.4.	Fritid.....	10
3.	Andre forhold.....	10
3.1.	Bygningsmæssige forhold	10
3.1.2.	Ændringer siden sidst.....	11
3.1.3.	Den generelle vedligeholdelsesstand	11
3.2.	Talsmandsordningen.....	12
3.3.	Telefonering	13
3.4.	Tv.....	14
3.5.	Fællesrum	15
3.6.	Forplejning.....	15
4.	Samtaler med indsatte	16
5.	Rapportgennemgang	16
5.1.	Lidt om sagerne.....	17
5.2.	Retsgrundlag	18
5.3.	Betingelser	18
5.4.	Sagsbehandlingsregler.....	19
5.5.	Begrundelse og notatpligt.....	21
5.6.	Politianmeldelse	25
5.7.	Kompetence	26
	Opfølgning	27
	Underretning	27

1. Indledning

Som led i Folketingets Ombudsmands almindelige inspektionsvirksomhed (jf. § 18 i lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand) foretog jeg den 21. februar 2000 inspektion af Arresthuset i Frederikssund. Den 6. december 2000 afgav jeg (endelig) rapport om denne inspektion. Inspektionen blev fulgt op i en opfølgingsrapport af 3. maj 2001 og i et afsluttende brev af 26. marts 2003.

Den 27. august 2010 foretog jeg og to af embedets øvrige medarbejdere en fornyet inspektion af Arresthuset i Frederikssund. Samme dag inspicerede jeg Arresthuset i Roskilde. Dagen før inspicerede jeg arresthusene i Holbæk og Kalundborg.

Inspektionen denne gang af Arresthuset i Frederikssund (og de andre samme dag og dagen før) strakte sig kun over ca. 3 timer. Inspektionen bestod af samtaler med ledelsen (den fungerende arrestforvarer) og repræsentanten for de indsatte. Der var ingen indsatte der havde ønsket en samtale, hverken om generelle forhold eller egne forhold. Herudover foretog jeg en besigtigelse af udvalgte lokaliteter.

Ved inspektionen af Arresthuset i Frederikssund (og de øvrige arresthuse) havde jeg primært fokus på beskæftigelsessituationen.

Selvom det på forhånd var bestemt at inspektionen kun ville omfatte de bygningsmæssige forhold hvis samtalerne gav anledning til det, bad jeg i forbindelse med varslingen af inspektionen arresthuset om at sende mig et kort eller en skitse over bygningerne med angivelse af hvad de anvendes til. Desuden bad jeg arresthuset om at oplyse om eventuelle ændringer i de bygningsmæssige og andre forhold siden inspektionen i 2000 og/eller eventuelle (igangværende) projekter eller planer herom.

Jeg bad endvidere arresthuset om at oplyse hvordan vedligeholdelsesstandarder, herunder inventarets stand, var. Jeg bad også om at få tilsendt eventuelt nyt informationsmateriale siden min inspektion i 2000.

Med brev af 17. august 2010 modtog jeg fra Arrestinspektøren for Sjælland, Lolland, Falster og Bornholm det ønskede materiale, herunder arresthusets husorden fra august 2010.

Under inspektionen afleverede jeg en skriftlig anmodning om udlevering af de seneste 10 sager forud for varslingen den 14. juli 2010 hvori arresthuset havde truffet afgørelse om disciplinærstraf, dog ikke sager fra før 14. juli 2009. Min anmodning gjaldt både sager efter § 6 og § 7 i disciplinærstrafbekendtgørelsen. Under inspektionen modtog jeg disse sager, som gennemgås under pkt. 5 nedenfor.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Arresthuset i Frederikssund, Arrestinspektøren for Sjælland, Lolland, Falster og Bornholm og Direktoratet for Kriminalforsorgen for at myndighederne kunne få lejlighed til at komme med eventuelle yderligere bemærkninger om faktiske forhold som rapporten måtte give anledning til. Jeg har ikke modtaget sådanne bemærkninger.

2. Beskæftigelse mv.

De indsatte i arresthusene har ikke beskæftigelsespligt, men de skal tilbydes beskæftigelse. Dette gælder både afsonere og varetægtsarrestanter, jf. § 1, stk. 2, og § 2, stk. 1, i beskæftigelsesbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 372 af 17. maj 2001 om beskæftigelse mv. af de indsatte i kriminalforsorgens institutioner).

De indsatte kan beskæftiges med enten arbejde, undervisning eller anden godkendt aktivitet, herunder forbehandling og programvirksomhed.

Ifølge resultatkontrakten fra 2010 mellem Arresthuset i Frederikssund og Direktoratet for Kriminalforsorgen skal arresthuset (ligesom de øvrige arresthuse) ved arbejde, undervisning og behandling sikre en beskæftigelsesgrad på minimum 60 pct. af budgetbelægningen. Jeg er bekendt med at dette krav er ændret til 45 pct. i resultatkontrakter for 2011.

Jeg er (bl.a.) fra inspektionen af andre arresthuse bekendt med at der generelt er store problemer med at skaffe arbejde til de indsatte i arresthusene.

Om beskæftigelse af indsatte i arresthusene har justitsministeren anført følgende i et svar af 20. december 2010 på spørgsmål nr. 335 fra Folketingets Retsudvalg:

”...

I arresthusene er der som udgangspunkt mulighed for beskæftigelse gennem arbejde, undervisning eller behandling. Hertil kommer andre godkendte aktiviteter som eksempelvis motion, kreative fag og undervisningsprojekter med erhvervs-

rettet sigte. Udbuddet af beskæftigelsesmuligheder er tilrettelagt, således at de indsatte ønsker i videst muligt omfang tilgodeses.

Beskæftigelsen anses for særdeles vigtig i arresthusene, dels på grund af hensynet til udviklingen af de indsatte kompetencer, dels på grund af nødvendigheden af at oprette en meningsfyldt hverdag for de varetægtsfængslede. Det er dog ikke altid muligt at efterkomme ønsker fra de indsatte om beskæftigelse. Bl.a. har kriminalforsorgen i 2009 og 2010 på grund af eftervirkningerne af finanskrisen oplevet en markant nedgang i ordretilgangen til produktionsvirksomheden. Dette har afstedkommet en kraftig reduktion af beskæftigelsen ved produktionsvirksomhed i arresthusene generelt.

For enkelte arresthuse har det derfor i perioder ikke været muligt at tilbyde beskæftigelse inden for produktionsvirksomheden. I de tilfælde, hvor man ikke har kunnet tilbyde anden form for beskæftigelse til en varetægtsfængslet, er denne blevet kompenseret økonomisk herfor i henhold til gældende regler. Med henblik på at fastholde beskæftigelsestilbuddet i videst muligt omfang har Kriminalforsorgen i denne situation, som mange andre virksomheder, forsøgt at strække arbejdsopgaverne ved arbejdsdeling og etableringen af alternative beskæftigelsestilbud, hvor de enkelte arresthuset eksempelvis har arrangeret forskellige projekter med kreativt indhold så som maling, brugskunstproduktion mv. Beskæftigelsen ved undervisning, behandling og andre godkendte aktiviteter samt rengøring og bygningsvedligeholdelse har ikke været påvirket af finanskrisen, og disse tilbud har derfor ligget på et stabilt niveau i denne periode.”

Jeg kan også henvise til et svar fra den tidligere justitsminister af 28. september 2009 på et spørgsmål nr. 1197 fra Folketingets Retsudvalg om beskæftigelsessituationen i kriminalforsorgen.

Jeg er også bekendt med at kriminalforsorgens arresthuse sammen har etableret en hjemmeside (www.arresthuset.dk) der skal hjælpe med at synliggøre de mange muligheder som arresthusene tilbyder.

Det er i svarene til Retsudvalget også nævnt at kriminalforsorgen benytter en række initiativer for at tilpasse beskæftigelsen til de foreliggende arbejdsopgaver, f.eks. arbejdsdeling, øget fokus på rengøring og bygningsvedligeholdelse, lidt flere indsatte til undervisning og diverse projektarbejder, som f.eks. udsmykning og idræt.

På grund af problemerne med at skaffe arbejde til de indsatte rettede jeg i brev af 20. november 2009 henvendelse til Direktoratet for Kriminalforsorgen. Jeg modtog herefter et svar af 26. april 2010 fra direktoratet der var vedlagt udtalelser som direktoratet havde indhentet fra de 3 arrestinspektører. Jeg har den 1. marts 2011 sendt et brev til direktoratet i sagen. Jeg har i rapporten om min inspektion af Arresthuset i Køge den 27. april 2010 gengivet noget af indholdet af dette brev.

2.1. Beskæftigelsessituationen i Arresthuset i Frederikssund

Arresthuset har plads til 19 indsatte. På tidspunktet for inspektionen var der beskæftigelse nok til de indsatte der ønskede at arbejde. Den fungerende arrestforvarer oplyste at foråret 2010 imidlertid havde været svingende, men at der løbende var kommet nye ordrer.

Arresthuset har 2 værkstedsrum, hvor 3-4 indsatte på inspektionstidspunktet var beskæftigede med at lave store skilte.

Den ene af de 2 regionsværkmestre for Arrestinspektøren for Sjælland, Lolland, Falster og Bornholms område deltog i denne (og de øvrige 3 inspektioner). Regionsværkmesteren oplyste at beskæftigelsen i regionens arresthuse varierer meget.

Under inspektionen blev spørgsmålet om kalkulationssystemets betydning for produktionen og ordretilgangen også drøftet. Regionsværkmesteren oplyste i den forbindelse at kalkulationssystemet ikke opfattes som en stopklods, men at det derimod fungerer som et forhandlingssystem.

Arresthuset i Frederikssund har på hjemmesiden www.arresthuset.dk – modsat andre arresthuse – ikke oplyst om de arbejdsopgaver som arresthuset kan varetage.

Jeg beder arresthuset om at oplyse hvordan beskæftigelsessituationen har udviklet sig siden inspektionen den 27. august 2010.

Jeg beder endvidere arresthuset om at oplyse om arresthuset – med henblik på også fremover at sikre en god beskæftigelse – har overvejet på hjemmesiden www.arresthuset.dk at oplyse om de arbejdsopgaver som arresthuset kan varetage.

Af resultatkontrakten mellem arresthuset og direktoratet fremgår det bl.a. at bevillingen til produktionsvirksomheden er givet under forudsætning af at arresthuset løbende følger produktionsvirksomhedens økonomiske og beskæftigelsesmæssige udvikling.

Arresthuset skal desuden i samarbejde med regionsværkmesteren udarbejde prognoser for produktionsvirksomheden 2 gange om året.

Jeg beder om at modtage den senest udarbejdede prognose for produktionsvirksomheden i arresthuset.

2.1.1. Arbejdsfællesskab i cellerne

Spørgsmålet om arbejdsfællesskab i cellerne indgik også i sagen om min tidligere inspektion af arresthuset.

Den fungerende arrestforvarer oplyste under inspektionen denne gang at de indsatte fortsat har mulighed for arbejdsfællesskab i cellerne, men at ingen indsatte endnu havde ytret ønske herom.

Det fremgår af direktoratets brev af 26. april 2010 – i den sag som jeg af egen drift har rejst over for direktoratet – at Arrestinspektøren for Syd- og Sønderjylland og Fyn har udtalt at de indsatte vil kunne arbejde sammen i cellerne hvis det er praktisk muligt, og ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn ikke taler imod et sådant fællesskab. Direktoratet har tilkendegivet at de indsatte bør orienteres om muligheden for arbejdsfællesskab i cellerne.

Der er ikke i arresthusets husorden oplysning om muligheden for arbejdsfællesskab i cellerne.

På baggrund af direktoratets tilkendegivelse går jeg ud fra at arresthuset vil orientere de indsatte om muligheden for arbejdsfællesskab i cellen.

2.1.2. Undervisning

De indsatte kan som nævnt også beskæftiges ved undervisning og forbehandling.

Det fremgår af arresthusets husorden at læreren fortrinsvis kommer om fredagen, og at der undervises i almene fag (dansk, regning mv.).

Den fungerende arrestforvarer oplyste at der er 5 timers undervisning pr. uge, og at der typisk deltager 2-4 indsatte i undervisningen.

Ved min sidste inspektion af arresthuset blev det oplyst at arresthuset var tildelt 216 undervisningstimer om året.

Af justitsministerens svar af 8. november 2010 på et spørgsmål nr. 182 fra Folketingets Retsudvalg fremgår det at Arresthuset i Frederikssund fortsat er tildelt 216 undervisningstimer om året.

Direktoratet har sammen med arrestinspektørerne foretaget en undersøgelse af undervisningen i arresthusene i hele landet, jf. Bladet Kriminalforsorgen nr. 4/2010, der har undervisning som tema, og kriminalforsorgens årsrapport for 2009.

Undersøgelsen har kortlagt hvordan undervisningen foregår, hvordan de fysiske forhold er, og hvordan underviserne bliver brugt. Resultatet af undersøgelsen skal anvendes til at genoverveje undervisningen i arresthusene og give kriminalforsorgen et bedre bud på om det er muligt at lave en samlet koordineret indsats i forhold til at løfte undervisningen i arresthusene. Direktoratets nye undervisningsenhed skal sikre at der sker en udvikling på området.

Det er desuden nævnt at der ikke er udsigt til at antallet af undervisere kan forøges i perioden for denne flerårsaftale, og at hovedopgaven derfor er at se hvordan det kan gøres bedre inden for de eksisterende rammer.

Undersøgelsen er også blevet brugt til at vurdere om og hvordan det sikrede pc-netværk kan installeres i arresthusene. Dette netværk – der nu er etableret i arresthusene – skal gøre det muligt at give de indsatte fjernundervisning via en computer, og de indsatte vil hermed få et mere tidssvarende undervisningstilbud.

Jeg har i sagen om min inspektion den 23. oktober 2009 af Arresthuset i Tønder bedt direktoratet om at orientere mig om resultatet af den nævnte undersøgelse af undervisningen i arresthusene og hvad det giver direktoratet anledning til.

Direktoratet har i den anledning i en udtalelse af 7. marts 2011 anført følgende:

”Direktoratet kan oplyse, at undersøgelsen, der blev afsluttet i august 2010, havde til hensigt at danne et overblik over undervisningstilbuddene i landets arresthuse. Undersøgelsen bestod i, at alle arresthuse blev aflagt et besøg med hen-

blik på at besigtige undervisningsfaciliteterne og samtlige arrestforvarere blev interviewet om undervisningen i deres respektive arresthuse.

For langt størstedelen svinger antallet af normerede undervisningstimer mellem 4 og 9 timer pr. uge, mens enkelte arresthuse angiver flere timer. Antallet af timer, der sidst blev fastsat i 2001, er baseret på en beregning af belæg. Arresthusene har som hovedregel selv læreren ansat eller har indgået aftale med et fængsel om brug af dettes lærere. Enkelte lærere er endvidere ansat direkte af direktoratet. Der kan forekomme kombinationer af de nævnte tilknytningsforhold.

Nogle arresthuse oplyser at have problemer med, at planlagte undervisningstimer aflyses i tilfælde af sygdom, ferie mv. Dette skyldes, at undervisningen disse steder er meget personafhængig og dermed sårbar. Typisk vil der være tilbud om undervisning i dansk og matematik på grundskoleniveau. Hertil kommer en række sprogfag, samfundsfag mv., som varierer alt efter lærernes kompetencer. En del arresthuse kan endvidere tilbyde ordblindeundervisning. Der synes generelt at være et ønske om mere temaundervisning, som både kan være alment dannende (livsstilskurser, rygestop, kreative fag mv.) og formelt kompetencegivende undervisning (hygiejnekurser, førstehjælp mv.).

Direktoratet har på baggrund af undersøgelsen fundet behov for at udvikle fælles retningslinjer og minimumsstandarder for undervisningen i arresthusene, hvilket ud over at forbedre undervisningen i det enkelte arresthus også kan medvirke til at muliggøre et mere sammenhængende forløb ved overflytning. Der er dog mange hensyn at tage (ressourcemæssige, praktiske, administrative mv.), ligesom en ensretning af praksis risikerer at gå ud over individuelle ordninger, som i dag fungerer udmærket efter det enkelte arresthus opfattelse. Direktoratet har i første omgang inviteret arrestinspektørerne til en møderække henover foråret 2011, hvor situationen kan drøftes og relevante muligheder og barrierer for at skabe en helhedsorienteret indsats og ensartede tilbud identificeres.”

Direktoratet har i udtalelsen også oplyst at det sikrede pc-netværk (som nævnt) er taget i brug, og at der er afholdt kurser for lærere i brugen af dette netværk, herunder de lærere der er tilknyttet et arresthus. De indsatte, herunder varetægtsarrestanter, kan således benytte pc-netværket som en del af deres undervisningsaktivitet.

Selvom jeg går ud fra at arresthuset i forbindelse med den generelle undersøgelse af undervisningen i arresthusene har udtalt sig om behovet for undervisning i arresthuset, beder jeg arresthuset om at oplyse om behovet for undervisning er dækket med de timer som arresthuset er tildelt. Hvis det ikke er tilfældet, beder jeg om at få oplyst hvad der fremadrettet er behov for af undervisning.

Under min tidligere inspektion af arresthuset blev det oplyst at læreren opsøger alle nyindsatte og orienterer om undervisningstilbuddene.

Jeg går ud fra at læreren fortsat opsøger alle nyindsatte og orienterer om undervisningstilbuddene.

Jeg går desuden ud fra at læreren eller arresthuset opfordrer indsatte der kan have behov for almindelig skoleundervisning, men ikke selv henvender sig, til at deltage i sådan undervisning.

2.1.3. Behandling

De indsatte kan deltage i forskellige typer af behandling i kriminalforsorgens institutioner, herunder i nogen grad i arresthusene.

Spørgsmålet om muligheden for behandling i Arresthuset i Frederikssund blev ikke drøftet under inspektionen.

Under min inspektion af Arresthuset i Kalundborg (dagen før inspektionen af Arresthuset i Frederikssund) fik jeg oplyst at projekt "Grib Chancen" kommer i Arresthuset i Kalundborg hver mandag. Det fremgår af projekt "Grib Chancens" hjemmeside at projektet er et samarbejde mellem behandlingsenheden Solholt & Jørgensen og arresthusene i Ringsted, Køge, Roskilde, Holbæk og Kalundborg (men ikke Arresthuset i Frederikssund).

Der er ikke oplysninger om muligheden for at deltage i behandling i arresthusets husorden.

Jeg beder arresthuset om at oplyse om eventuelle muligheder for at deltage i behandling i arresthuset.

2.1.4. Fritid

Det fremgår af arresthusets husorden at der er mulighed for celledælleskab hver dag fra kl. 16.00 til 21.00, og at der er mulighed for ekstra tid lørdage, søndage og helligdage. Der må være 2 indsatte pr. celle.

Det fremgår desuden af husordenen at de indsatte har mulighed for gårdture. Gårdturene afvikles fra kl. 7.00 til 9.00 og igen fra kl. 16.00 til 21.00.

De indsatte har også mulighed for at bruge arresthusets fritidsrum/konfirum. Der må være op til 4 indsatte i rummet ad gangen i op til 2 timer.

Arresthuset har også et bibliotek, hvor der ud over bøger mv. er bordfodbold og en dartskeive.

3. Andre forhold

3.1. Bygningsmæssige forhold

Rapporten om inspektionen af arresthuset i 2000 indeholder en beskrivelse af de bygningsmæssige forhold.

I forbindelse med varslingen af denne inspektion meddelte jeg at jeg kun ville besigtige lokaliteter i arresthuset hvis samtalerne gav mig anledning til det. Min samtale med repræsentanten for de indsatte gav mig anledning til bl.a. at besigtige udvalgte celler. Herudover besigtigede jeg andre udvalgte lokaliteter, men de er kun omtalt i rapporten i det omfang jeg har fundet anledning til det. For så vidt angår de øvrige bygningsmæssige forhold henviser jeg til rapporten fra 2000 og opfølgningerne herpå og til det der er oplyst om ændringer i punkt 3.1.2.

3.1.1. Celler

Under min samtale med repræsentanterne for de indsatte opfordrede de mig til at besigtige celle 5 og 6 i den oprindelige bygning og en af cellerne i den nye tilbygning. Jeg besigtigede herefter udvalgte celler.

Arresthuset har i det materiale som jeg modtog forud for inspektionen, oplyst at cellerne på grund af den høje belægning i 2010 er nedslidte, og at de trænger til istandsættelse og maling. Arresthuset har endvidere oplyst at der planer om maling af cellerne så snart belægningssituationen giver mulighed herfor.

Den fungerende arrestforvarer oplyste under inspektionen at projektet med maling af cellerne var sat i gang. Han oplyste desuden at arresthuset kun er maksimalt en dag om at male en celle så den indsatte ikke behøver at flytte ud af cellen, mens malerarbejdet pågår.

Jeg beder arresthuset om en status på istandsættelse og maling af de celler som er nedslidte.

3.1.2. Ændringer siden sidst

I forbindelse med varslingen af inspektionen den 27. august 2010 bad jeg som nævnt i indledningen også arresthuset om at oplyse om eventuelle ændringer i de bygningsmæssige forhold siden inspektionen i 2000 og/eller eventuelle igangværende projekter eller planer herom.

Arresthuset har oplyst at der i 2005 er etableret en ny tilbygning for enden af det oprindelige arresthus. I den nye tilbygning er indrettet 7 nye celler, et bibliotek, to værkstedsrum og et lagerrum.

Arresthusets gårdtursareal er i 2009 blevet renoveret. Arealet er bl.a. blevet malet og udsmykket med kunstværker (graffiti). Jeg besigtigede under inspektionen arresthusets gårdtursareal som fremstod flot og nyrenoveret. Arealet er indrettet med bord og bænke-sæt og et bordtennisbord. Under inspektionen fik jeg oplyst at de indsatte havde deltaget i projektet med udsmykningen af gårdtursarealet.

Arresthuset har også oplyst at der siden sidste inspektion er etableret ventilation i døren mellem besøgsrummet og toilettet, og at der også er etableret ventilation i den væg i besøgsrummet som vender ud mod torvet i Frederikssund.

Arresthuset har herudover oplyst at der (ud over maling af cellerne) ikke er nogen igangværende projekter eller planer.

3.1.3. Den generelle vedligeholdelsesstand

Som allerede nævnt bad jeg i forbindelse med varslingen af inspektionen også arresthuset om at oplyse hvordan vedligeholdelsesstandarder, herunder inventarets stand, var.

Som det fremgår ovenfor, har arresthuset om vedligeholdelsesstandarden oplyst at cellerne er noget nedslidte på grund af høj belægning, og at cellerne trænger til istandsættelse og maling.

Jeg har ovenfor under pkt. 3.1.1 bedt arresthuset om en status på maling og istandsættelse af de nedslidte celler.

Herudover er mit indtryk af de bygningsmæssige rammer i arresthuset at de generelt set er gode, og jeg har ikke yderligere bemærkninger til arresthusets vedligeholdelsesstand.

Blandt det materiale som jeg modtog fra Arresthuset i Kalundborg forud for inspektionen dagen før inspektionen af Arresthuset i Frederikssund, var kopi af en rapport der er udarbejdet i forbindelse med et bygningssyn af Arresthuset i Kalundborg den 19. marts 2009.

Jeg beder om at få oplyst hvornår der sidst blev afholdt bygningssyn af Arresthuset i Frederikssund, og jeg beder om at modtage kopi af rapporten om dette bygningssyn.

3.2. Talsmandsordningen

Efter straffuldbyrdelseslovens § 34, stk. 1, der også gælder for varetægtsarrestanter der ikke er isolerede efter rettens bestemmelse, jf. § 9 i talsmandsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 735 af 25. juni 2007 om gennemførelse af medindflydelse for indsatte i kriminalforsorgens institutioner), skal de indsatte have mulighed for at øve indflydelse på deres tilværelse i institutionen gennem valgte talsmænd.

Der var ingen talsmand på inspektionstidspunktet, men jeg havde som nævnt ovenfor en samtale med repræsentanter for de indsatte.

Jeg beder arresthuset om at oplyse om der siden inspektionen er blevet valgt en talsmand.

Efter § 8, stk. 1, i talsmandsbekendtgørelsen skal institutionerne (uanset om der er en talsmandsordning eller ej) fastsætte regler om talsmandsvirksomheden, herunder 6 nærmere angivne forhold. Det drejer sig om antallet af talsmænd (stk. 1, nr. 1), hvor ofte der afholdes valg af talsmænd (stk.1, nr. 2), om en eventuel fællestalsmand væl-

ges af alle de indsatte eller af talsmændene (stk. 1, nr. 3), proceduren for valg af talsmand og eventuelt fællestalsmand samt om kontrollen med disse valg (stk. 1, nr. 4), hvor ofte der normalt skal ske drøftelser mellem institutionen og talsmændene (stk. 1, nr. 5) og om talsmændenes drøftelser skal foregå med institutionens ledelse eller med de medarbejdere der har ansvaret for de indsattes forhold på afdelinger (afdelingsafsnit), værksteder og undervisningshold.

Der er i arresthusets husorden oplysning om muligheden for at vælge en talsmand. Der er også oplysning om at valg til talsmand afholdes mindst én gang årligt eller efter behov.

Jeg beder arresthuset om at oplyse om arresthuset (ud over det i husordenen anførte) har udarbejdet regler om talsmandsordningen. I bekræftende fald beder jeg arresthuset om at sende mig en kopi af reglerne. Hvis arresthuset ikke har udarbejdet (yderligere) regler om talsmandsordningen, går jeg ud fra at arresthuset vil udbygge husordenen så den indeholder oplysninger om alle de 6 angivne forhold i talsmandsbekendtgørelsens § 8, stk. 1.

3.3. Telefonering

Staffuldbyrdelseslovens § 57 og varetægtsbekendtgørelsens kapitel 22 indeholder nærmere regler om henholdsvis afsoneres og varetægtsarrestanters adgang til at telefonere. Jeg har i rapporten om min inspektion dagen før af Arresthuset i Kalundborg (og bl.a. også i rapporten om min inspektion den 24. februar 2010 af Arresthuset i Esbjerg) beskrevet disse regler nærmere.

Spørgsmålet om varetægtsarrestanters adgang til at telefonere er (som det også fremgår af rapporterne om mine inspektioner af arresthusene i Kalundborg og Esbjerg) for tiden genstand for overvejelser i Direktoratet for Kriminalforsorgen. Direktoratet forventede at de generelle overvejelser ville være afsluttet i løbet af 1. kvartal 2011 hvorefter direktoratet ville orientere mig om udfaldet af overvejelserne.

Arresthuset i Frederikssunds husorden indeholder oplysninger om telefonordningen i arresthuset.

Jeg forstår at praksis i Arresthuset i Frederikssund er ens for afsonere og varetægtsarrestanter der ikke er underlagt besøgs- og brevkontrol.

Jeg går ud fra at arresthuset vil udbygge husordenen i overensstemmelse med de tilkendegivelser om varetægtsarrestanters adgang til at telefonere som direktoratets generelle overvejelser eventuelt måtte give anledning til.

Jeg går desuden ud fra at arresthuset også vil udbygge husordenen i overensstemmelse med direktoratets tidligere tilkendegivelser om afsoneres og varetægtsarrestanters adgang til at telefonere. Jeg henviser i den forbindelse til de udtalelser som direktoratet er kommet med i sagerne om mine inspektioner af Arresthuset i Åbenrå i 2001 og af Arresthuset i Hobro i 2003. Disse udtalelser er gengivet i gennemgangen af reglerne i sagerne om mine inspektioner af Arresthuset i Kalundborg (dagen før Arresthuset i Frederikssund) og af Arresthuset i Esbjerg i 2010. Rapporterne om disse inspektioner findes på www.ombudsmanden.dk.

3.4. Tv

Under min samtale med repræsentanterne for de indsatte oplyste de at de indsatte ønskede at få en tv-pakke med flere kanaler (særlig kanal 9), og at de indsatte var villige til at betale ekstra for flere kanaler.

Under den efterfølgende samtale oplyste den fungerende arrestforvarer at han ville undersøge muligheden for flere tv-kanaler i arresthuset.

Jeg beder arresthuset om at oplyse om arresthuset har fået flere tv-kanaler siden inspektionen.

Repræsentanterne for de indsatte oplyste også at de indbyggede dvd-afspillere i de gamle tv-apparater ikke længere virker.

Den fungerende arrestforvarer oplyste at de indbyggede dvd-afspillere i de gamle tv-apparater ikke kan udskiftes, men at det på sigt er planen at udskifte de gamle tv-apparater med nye fladskærms-tv med dvd-afspillere når arresthusets økonomi tillader det.

Jeg beder arresthuset om en status på udskiftningen af de gamle tv-apparater til nye fladskærms-tv. Jeg beder også arresthuset om at oplyse om de indsatte har mulighed for at leje en separat dvd-afspiller hvis dvd-afspilleren i deres tv-apparat ikke virker.

3.5. Fællesrum

Under min samtale med repræsentanterne for de indsatte fremsatte de ønske om at det tomme lokale i forlængelse af arresthusets to værkstedsrum omdannes til fællesrum for de indsatte. Repræsentanten oplyste at dette ønske tidligere havde været forelagt for arresthusets ledelse, men at de ikke havde fået et konkret svar.

Under inspektionen besigtigede jeg det tomme lokale. Efter aftale med repræsentanterne viderebragte jeg ønsket om et fællesrum i det tomme lokale.

Den fungerende arrestforvarer oplyste under inspektionen at lokalet – som ligger i arresthusets nye tilbygning – blev bygget som et værkstedsrum, og at det i perioder også bruges som værksted. Han oplyste også at det – selv med opsætning af et overvågningskamera – vil være næsten umuligt at overvåge 5-6 indsatte i lokalet, men at ledelsen trods dette ville overveje om lokalet på nogen måde (også) kan anvendes som fællesrum.

Jeg beder arresthuset om en status på overvejelserne om brugen af det tomme lokale som fællesrum for de indsatte.

3.6. Forplejning

Repræsentanterne for de indsatte fremsatte ønske om at de indsatte får mulighed for at lave mad sammen én gang om ugen. Repræsentanterne oplyste at dette tidligere var muligt, men at ordningen blev stoppet på grund af den daværende gangmands manglende rengøring af køkkenet.

Under min efterfølgende samtale med den fungerende arrestforvarer viderebragte jeg efter aftale med repræsentanterne for de indsatte dette ønske. Den fungerende arrestforvarer oplyste at han ville overveje ønsket og undersøge mulighederne for at gennemføre det.

Følgende fremgår bl.a. af skrivelse nr. 126 af 13. november 2003 om cirkulære om forplejning af indsatte, som ikke er omfattet af selvforplejningsordningen i fængslerne og arresthusene:

”Særligt med hensyn til de indsattes adgang til fælles madlavning henledes opmærksomheden på direktoratets skrivelse af 29. maj 2001 med bilag, som blandt andet vedrører, i hvilke tilfælde det uden særlig godkendelse kan tillades, at de

indsatte laver mad i fællesskab og de hygiejnemæssige forhold i den forbindelse.

Af skrivelsen fremgår endvidere

- at direktoratet forudsætter, at der er tale om lejlighedsvisse arrangementer, der kan forekomme, når det kan indpasses i arresthusenes arbejdsrutiner, og
- at der således ikke er tale om at indføre en selvforplejningsordning, idet de arresthuse, der modtager dybfrostmad fra produktionskøkkenerne fortsat forventes at gøre dette, ligesom det forventes, at de arresthuse, der har eget køkken med personale også fremover forventes at fremstille de faste måltider, samt
- at direktoratet er klar over, at forholdene i arresthusene er meget forskellige, og derfor kan vurderingen i det enkelte arresthus føre til, at det ikke er forsvarligt at lade de indsatte tilberede enkelte måltider selv.”

Jeg beder arresthuset om at oplyse om resultatet af overvejelserne om på ny at give de indsatte mulighed for en gang i mellem at benytte arresthusets køkken til at lave mad sammen i.

4. Samtaler med indsatte

Jeg havde som nævnt under pkt. 1 ingen samtaler med indsatte ud over samtalen med de to repræsentanter for de indsatte.

5. Rapportgennemgang

Som anført ovenfor bad jeg under inspektionen om kopi af de seneste 10 sager forud for varslingen den 14. juli 2010 hvori arresthuset havde truffet afgørelse om disciplinærstraf, dog ikke sager fra før den 14. juli 2009. Dette gjaldt både sager efter § 6 og § 7 i disciplinærstrafbekendtgørelsen.

Jeg bad om alle akter, dvs. forhørsnotatet/forlægget, den underliggende rapport og eventuelt yderligere materiale.

Hvis der i nogen af disse tilfælde havde været klaget over afgørelsen til direktoratet, bad jeg også om kopi af direktoratets afgørelse.

Jeg modtog herefter 6 forhørssager.

Da jeg også bad om at modtage sager behandlet efter § 6 i disciplinærstrafbekendtgørelsen, går jeg ud fra at arresthuset ikke har behandlet sådanne sager inden for den omhandlede periode.

Jeg har ingen underliggende rapporter modtaget.

Jeg har imidlertid ikke fundet grundlag for at bede om at eventuelle underliggende rapporter nu sendes til mig.

Jeg har heller ikke modtaget oplysning om hvorvidt der har været klaget over nogle af afgørelserne. Jeg går ud fra at det ikke er tilfældet.

Ved min gennemgang af det modtagne materiale har jeg hverken taget stilling til grundlaget for den ikendte disciplinærstraf eller udmålingen af straffen. Jeg har navnlig haft opmærksomheden henledt på hvorvidt proceduren i forhold til de gældende regler er blevet fulgt.

5.1. Lidt om sagerne

Jeg modtog som nævnt kun 6 forhørssager. 3 af sagerne handlede om fund af euforiserende stoffer og rygeremedier. En af de 3 sager handlede også om fund af en mobiltelefon. De 3 øvrige sager handlede om fund af en mobiltelefon.

I 5 af de 6 forhørssager blev den indsatte idømt strafcelle i 5 dage. I den ene af de 5 sager fik den indsatte desuden en bøde på 100 kr. Den indsatte blev i den sidste sag idømt strafcelle i 3 dage.

Den indsattes status fremgår ikke af (nogen af) forhørsnotaterne. I 4 af sagerne er der ikke givet oplysning om klagefrist i klagevejledningen, mens der i 2 af sagerne er givet en sådan oplysning. Jeg udleder heraf at 4 af sagerne vedrørte varetægtsarrestanter, mens 2 af sagerne vedrørte afsonere.

I sagen om min inspektion den 7. oktober 2008 af Arresthuset i Svendborg har direktoratet oplyst at den indsattes status skal anføres i forhørsmodul i klientsystemet, men at det ikke kan ses af en udskrift af forhørsprotokollen.

Jeg går ud fra at arresthuset angiver den indsattes status i forhørsmodul, og at det også er sket i de konkrete sager.

De 6 forhørssager vedrører afgørelser som er truffet i perioden fra den 30. november 2009 til den 12. maj 2010. Rapporterne omfatter 6 indsatte.

5.2. Retsgrundlag

Reglerne om disciplinærstraf over for afsonere findes i straffuldbyrdelseslovens kapitel 11 (§§ 67 ff). Efter lovens § 70, stk. 3, og § 72 fastsætter justitsministeren nærmere regler om henholdsvis udståelse af strafcelle og behandlingen af disciplinærsager. Sådanne regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 385 af 17. maj 2001 om udståelse af strafcelle, anvendelse af forhørs-celle og behandlingen af disciplinærsager i fængsler og arresthuse (disciplinærstrafbekendtgørelsen). Direktoratet for Kriminalforsorgen har i tilknytning hertil udstedt en vejledning nr. 70 af 5. juli 2002 om behandling af sager om disciplinærstraf, konfiskation og modregning af erstatningsbeløb (disciplinærstrafvejledningen).

For så vidt angår varetægtsarrestanter findes hjemlen til ikendelse af disciplinærstraf i retsplejelovens § 775, stk. 1, men ellers finder reglerne for afsonere i straffuldbyrdelsesloven og disciplinærstrafbekendtgørelsen tilsvarende anvendelse, jf. varetægtsbekendtgørelsens § 92 og disciplinærstrafbekendtgørelsens § 1, stk. 2. Varetægtsarrestanter kan dog højst ikendes strafcelle i to uger, jf. retsplejelovens § 775, stk. 1.

En sag om et disciplinært forhold kan føre til at der – ud over (eller i stedet for) disciplinærstraf – træffes afgørelse om andre reaktioner, f.eks. udelukkelse fra fællesskab. Der er ikke truffet afgørelse om andre reaktioner, men i 3 af sagerne skete der tillige politianmeldelse.

I forbindelse med en disciplinærsag kan der træffes afgørelse om konfiskation eller modregning af erstatning, jf. vejledningens pkt. 12. Sager om det behandles efter reglerne om behandlingen af disciplinærsager, jf. samme punkt og §§ 1 og 3 i henholdsvis bekendtgørelse nr. 386 af 17. maj 2001 om behandlingen af sager om konfiskation i kriminalforsorgens institutioner og bekendtgørelse nr. 387 af samme dato om behandlingen af sager om modregning af erstatningsbeløb over for indsatte i kriminalforsorgens institutioner. Reglerne er dog ikke til hinder for at inddrage genstande med den indsatte samtykke, jf. vejledningens pkt. 15. Der gælder særlige regler i forhold til varetægtsarrestanter, jf. vejledningens pkt. 14 og 17.

5.3. Betingelser

Straffuldbyrdelseslovens § 67 indeholder en opremsning af i hvilke tilfælde en indsat kan ikendes en disciplinærstraf. Det kan ske ved overtrædelse af lovens § 32 (om manglende efterkommelse af personalets anvisninger mv.) (nr. 1), ved udeblivelse, undvigelse eller forsøg herpå (nr. 2), ved tilsidesættelse af beskæftigelsespligten efter § 38, stk. 1 (nr. 3), ved nægtelse af afgivelse af urinprøve efter § 60 a (nr. 4), ved ind-

tagelse af alkohol, euforiserende stoffer eller andre stoffer der er forbudt efter den almindelige lovgivning (nr. 5), ved overtrædelse af straffelovgivningen når overtrædelsen tillige indebærer en selvstændig krænkelse af orden eller sikkerhed i institutionen (nr. 6), ved overtrædelse af regler fastsat af justitsministeren når det i reglerne er bestemt at overtrædelse kan medføre disciplinærstraf (nr. 7), og ved overtrædelse af regler fastsat af institutionens leder når det i reglerne er bestemt at overtrædelse kan medføre disciplinærstraf (nr. 8).

For så vidt angår regler fastsat af institutionens leder har jeg som tidligere nævnt modtaget arresthusets husorden fra august 2010. I husordenen er det til slut anført at upassende sprogbrug og overtrædelse af husordenen kan medføre en disciplinær reaktion.

5.4. Sagsbehandlingsregler

§§ 6, 7 og 8 i disciplinærstrafbekendtgørelsen har følgende indhold:

”§ 6. I disciplinærsager, hvor der alene er tale om at anvende advarsel eller bøde, kan sagen behandles, uden at den indsatte er til stede, hvis overtrædelsen umiddelbart har kunnet konstateres, eller hvis sagens omstændigheder i øvrigt må anses for fuldt klarlagt. Det er endvidere en forudsætning for at behandle sagen, uden at den indsatte er til stede, at den pågældende ikke ønsker at udtale sig i sagen.

Stk. 2. Den indsatte skal skriftligt underrettes om,

- 1) hvilken afgørelse institutionen agter at træffe, og
- 2) at de pågældende har adgang til at udtale sig i sagen.

§ 7. I andre disciplinærsager skal den indsatte gøres bekendt med, hvad der er indberettet, og i hovedtræk orienteres om, hvad der måtte være fremkommet under eventuelle afhøringer. Den indsatte skal have adgang til at udtale sig i sagen.

Stk. 2. Afgørelsen skal træffes, mens den indsatte er til stede.

Stk. 3. Alle afhøringer skal overværes af en af institutionens ansatte.

Stk. 4. Ved forhørets begyndelse skal den indsatte orienteres om sine rettigheder i forbindelse med sagens behandling, herunder

- 1) retten til på ethvert tidspunkt af sagens behandling at lade sig bistå af andre, jf. forvaltningslovens § 8,
- 2) retten til aktindsigt i de dokumenter, der ligger til grund for forhøret, jf. forvaltningslovens kapitel 4,

- 3) retten til at udtale sig, før der træffes afgørelse, og at dette ikke medfører nogen pligt for den indsatte til at udtale sig,
- 4) retten til ikke at godkende gengivelsen af sin forklaring, jf. § 8, stk. 5, 5. pkt., og
- 5) retten til efter anmodning at få udleveret en kopi af det i medfør af § 8 udarbejdede notat, jf. § 9.

Stk. 5. Hvis den indsatte ikke ønsker at være til stede, kan disciplinærsagen gennemføres uden den pågældendes tilstedeværelse. § 6, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

§ 8. Der skal gøres notat om disciplinærsagens behandling i en særlig protokol.

Stk. 2. Notatet skal indeholde

- 1) en gengivelse af, hvad der er indberettet,
- 2) oplysning om, hvilke bestemmelser der er overtrådt,
- 3) oplysning om afgørelsen,
- 4) oplysning om dato og klokkeslæt for, hvornår afgørelsen er med delt den indsatte,
- 5) oplysning om, at den indsatte er orienteret om muligheden for at klage til justitsministeren, og
- 6) oplysning om, hvornår fristen for at indgive klage udløber, jf. straffuldbyrdelseslovens § 111, stk. 2.

Stk. 3. Hvis der er tale om en afgørelse, der er omfattet af straffuldbyrdelseslovens § 112, skal notatet desuden indeholde oplysning om, at den indsatte er orienteret om muligheden for at kræve den endelige administrative afgørelse indbragt for retten til prøvelse.

Stk. 4. Ved behandling af disciplinærsager efter § 6 skal det udover det i stk. 2 nævnte fremgå af notatet, at den indsatte skriftligt er underrettet om, hvilken afgørelse institutionen agter at træffe, og at den pågældende har adgang til at udtale sig, jf. § 6, stk. 2.

Stk. 5. Ved behandling af disciplinærsager efter § 7 skal notatet udover det i stk. 2 nævnte indeholde en gengivelse af de afgivne forklaringer, som skal protokolles, mens den, der afgiver forklaring, er til stede. Notatet skal endvidere indeholde nærmere oplysning om, på hvilket grundlag afgørelsen er truffet. Videre skal notatet indeholde oplysninger om eventuelle begrænsninger i retten til på ethvert tidspunkt af sagens behandling at lade sig bistå af andre og i retten til aktindsigt, jf. § 7, stk. 4, nr. 1 og 2. Endelig skal notatet indeholde en begrundelse, der opfylder kravene i forvaltningslovens § 24. Notatet skal søges affattet sådan, at det kan godkendes af den pågældende. Det skal fremgå af notatet, om den indsatte har godkendt det. Hvis den indsatte ikke har ønsket at være til stede under forhøret, skal dette endvidere fremgå af notatet.”

Selv om disciplinærstrafbekendtgørelsens § 6 udtrykkeligt kun nævner sager om advarsel eller bøde, kan sager om konfiskation og modregning af erstatningsbeløb normalt også behandles efter fremgangsmåden i denne bestemmelse hvis der er tale om genstande eller penge hvis værdi ikke overstiger det almindelige vederlag der udbetales for en uges beskæftigelse, jf. disciplinærstrafvejledningens pkt. 12.

Jeg har som nævnt ikke modtaget nogen sager omfattet af § 6.

5.5. Begrundelse og notatpligt

Som det fremgår, skal det notat der udfærdiges, bl.a. indeholde en gengivelse af hvad der er indberettet. Der skal, som det fremgår af disciplinærstrafvejledningens pkt. 9, første pind, foretages en selvstændig gengivelse af det indberettede i notatet.

Der er i alle 6 sager en gengivelse af det indberettede i notaterne.

I disciplinærstrafvejledningens pkt. 10 er der fastsat yderligere krav til indholdet af den protokol der skal udfærdiges efter bekendtgørelsens § 8, stk. 1. Jeg bemærker for en ordens skyld at selvom pkt. 10 findes i et afsnit med overskriften "Forhørsprotokol", gælder de krav som fremgår af dette afsnit, også for sager der behandles efter disciplinærstrafbekendtgørelsens § 6. Jeg henviser til opfølgingsrapport nr. 1 i sagen om min inspektion i oktober 2001 af Arresthuset i Slagelse.

Det fremgår bl.a. af pkt. 10 at datoen for indberetningen "tydeligt" skal fremgå af protokollen.

Det fremgår ikke af de 6 forhørssager som jeg har modtaget, om forhøret blev afholdt samme dag som indberetningen er foretaget.

Da det fremgår af vejledningens pkt. 10 at datoen for indberetningen "tydeligt" skal fremgå af protokollen, går jeg ud fra at arresthuset fremover er opmærksom på at angive den.

Det fremgår af disciplinærstrafbekendtgørelsens § 8, stk. 5, at ved behandling af disciplinærsager efter § 7 skal notatet bl.a. indeholde en gengivelse af de afgivne forklaringer. I sagen med allokeringsnummer 0005 er det under punktet "Indsattes forklaring" kun anført at indsatte ikke har godkendt sin forklaring.

Det er beklageligt at den indsattes forklaring ikke er gengivet i forhørsnotatet.

Det notat der skal udfærdiges, skal også angive hvad der anses for bevist og ikke bevist, og hvad der i forbindelse med bevisbedømmelsen er lagt vægt på, jf. pkt. 9, 2. og 3. pind i vejledningen.

I alle tilfælde er forhørsprotokollens felt med overskriften "bevisbedømmelse" udfyldt.

Den indsatte har i 2 tilfælde erkendt det disciplinære forhold, og der er under overskriften "bevisbedømmelse" henvist hertil.

Den indsattes erkendelse indebærer at der ikke skal foretages en nærmere bevisførelse, men der skal fortsat ske en bevisbedømmelse. Det er dog tilstrækkeligt at henvise til at den indsatte har erkendt det disciplinære forhold.

I en af de 4 øvrige sager (allokeringsnummer 0005) fremgår det ikke om den indsatte har erkendt forholdet eller ej, men kun at den indsatte ikke har godkendt sin forklaring, jf. ovenfor.

Det er beklageligt at det ikke fremgår af notatet om den indsatte har erkendt forholdet eller ej.

Den indsatte har i de 3 øvrige tilfælde ikke erkendt det disciplinære forhold. De 3 sager handlede i 2 tilfælde om fund af en mobil i den indsattes celle. Den sidste sag handlede om fund af hash og en bonflaske i den indsattes celle.

I et af tilfældene er der i feltet "bevisbedømmelse" henvist til at sagen på baggrund af den indsattes forklaring og det fundne findes bevist. I en af de øvrige sager er der i feltet "bevisbedømmelse" henvist til den indsattes forklaring samt rapportens ordlyd, og i den sidste sag er der henvist til at forholdet på baggrund af de objektive beviser findes bevist.

Jeg går ud fra at forhørslederen ved de trufne afgørelser har lagt til grund at de indsatte var ansvarlige for fundene i deres celler. Jeg har ingen bemærkninger til at de indsatte anses for ansvarlige for fund af ulovlige effekter på deres celler, og at bevisbyrden i sådanne sager derfor vendes om.

Da de indsatte benægtede at de ulovlige effekter tilhørte dem, burde det være fremgået af bevisbedømmelserne at der var lagt vægt på at de indsatte som udgangspunkt er ansvarlige for fund i deres celler.

Notatet skal også indeholde oplysning om hvilke bestemmelser der anses for overtrådt. Der skal, som det fremgår af disciplinærstrafvejledningens pkt. 9, pind 4, angives en præcis henvisning til paragraf mv.

I en af sagerne om fund af mobiltelefon blev den indsatte sigtet for "overtrædelse af straffuldbyrdelseslovens § 67, nr. 6, overtrædelse af straffelovgivningen § 67, nr. 7, jf. gbk § 35, stk. 2, jf. § 2, stk. 1 nr. 11 mobiltelefon, trådløs telefon, personsøger og lignende."

Arresthuset burde i stedet have henvist til at den indsatte havde overtrådt straffuldbyrdelseslovens § 67, nr. 6, jf. straffelovens § 124, stk. 4, jf. nærmere nedenfor.

Jeg bemærker at straffuldbyrdelseslovens § 67, nr. 6, ikke indeholder et gerningsindhold der kan overtrædes, men kun hjemlen for at ikende disciplinærstraf for overtrædelse af straffelovgivningen (når overtrædelsen også indebærer en selvstændig krænkelse af orden eller sikkerhed i institutionen).

Arresthuset har i (de øvrige) sager om fund af mobil henvist til straffuldbyrdelseslovens § 67, nr. 7 (overtrædelse af regler fastsat af justitsministeren), jf. genstandsbe kendtgørelsens § 35, stk. 2, jf. § 2, stk. 1, nr. 11. Efter den nævnte bestemmelse i genstandsbe kendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 11, må de indsatte ikke medtage, besidde eller råde over bl.a. en mobiltelefon.

Det har siden juli 2007 været strafbart for de indsatte i arresthusene og de lukkede fængsler (uretmæssigt) at besidde en mobiltelefon, jf. (den nye bestemmelse i) straffelovens § 124, stk. 4, der blev indsat i straffeloven ved lov nr. 527 af 6. juni 2007.

I direktoratets notat om direktoratets interne inspektion af Arresthuset i Assens den 7. november 2002 omtalte direktoratet bl.a. grænsedragningen mellem straffuldbyrdelseslovens § 67, nr. 6 (som dengang var nr. 4) og nr. 7 (som dengang var nr. 5), jf. reglerne i genstandsbe kendtgørelsen, for så vidt angår sager om overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. Direktoratet skrev følgende:

”Grænsedragningen mellem § 67, nr. 4 og § 67, nr. 5, jf. reglerne i genstandsbe- kendtgørelsen, ved lov om euforiserende stoffer, volder erfaringsmæssigt van- skeligheder. Det kan som huskeregel anbefales at anvende § 67, nr. 4, jf. lov om euforiserende stoffer i de tilfælde hvor der foretages politianmeldelse, og dermed reservere anvendelsen af § 67, nr. 5, jf. genstandsbe kendtgørelsen til de tilfælde, hvor sagen alene forfølges disciplinært.”

Da der i 3 tilfælde skete politianmeldelse i forbindelse med fund af en mobiltelefon, kunne der også i de konkrete tilfælde have været henvist til § 67, nr. 6, jf. straffelovens § 124, stk. 4. På baggrund af det som direktoratet anførte i direktoratets interne in- spektion af Arresthuset i Assens, bør der henvises til § 67, nr. 6, jf. den relevante be- stemmelse i straffelovgivningen, når der straffes disciplinært for forhold der også poli- tianmeldes.

I sagen med allokeringnummer 0015 fremgår det at der bl.a. blev fundet lidt hash- smulder i den indsatte celle, og at den indsatte under forhøret forklarede at han røg hash dagligt. Den indsatte blev i sagen sigtet for ”overtrædelse af straffuldbyrdeslo- vens, § 67, nr. 5, indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning”.

Da den indsatte skal straffes disciplinært for fund af hashsmulder i den pågældendes celle (og så vidt ses ikke for hashrygning), burde arresthuset efter min opfattelse i ste- det have henvist til straffuldbyrdeslovens § 67, nr. 6, jf. § 1, stk. 3, i lov om euforise- rende stoffer.

Det elektroniske forhørsnotat indeholder et felt til angivelse af ”Begrundelse”. I sagen om min inspektion af institutionen for frihedsberøvede asylansøgere i Sandholm (nu Ellebæk) oplyste direktoratet at dette felt skal anvendes til at begrunde strafudmålin- gen i den konkrete sag. Direktoratet oplyste endvidere at dette sker ved henvisning til normalreaktionerne på området. Hvis sanktionen afviger fra normalreaktionerne, anfø- res også de relevante formildende eller skærpende omstændigheder (jf. også resultat- kontrakten mellem direktoratet og arresthuset). I sagen noterede jeg mig det oplyste.

Feltet ”Begrundelse” er udfyldt i alle 6 forhørsnotater, og i alle 6 sager er der henvist til at afgørelsen ligger inden for normalreaktionsområdet.

I forbindelse med min inspektion af Arresthuset i Sønderborg den 23. oktober 2009 modtog jeg skemaet "Vejledende normalreaktioner i disciplinærsager" for arresthusene i Syd- og Sønderjylland og på Fyn som arrestinspektøren har udarbejdet den 1. juli 2008.

Jeg har i rapporten om min inspektion af Arresthuset i Holbæk (dagen før min inspektion af Arresthuset i Frederikssund) bedt om at modtage en kopi af det normalreaktionsskema der gælder for arresthusene på Sjælland, Lolland, Falster og Bornholm.

5.6. Politianmeldelse

Den 1. juli 2004 trådte lov nr. 445 af 9. juni 2004 om ændring af lov om euforiserende stoffer og straffuldbyrdsloven i kraft. Ved denne ændringslov skete der bl.a. en skærpelse af sanktionerne for besiddelse af ulovlige euforiserende stoffer mv. Direktoratet for Kriminalforsorgen udsendte den 28. juli 2004 en skrivelse (nr. 69) til kriminalforsorgens institutioner om denne lovændring. Det er heri anført at det i bemærkningerne til lovforslaget (Folketingstidende 2003/2004, lovforslag L 175) er forudsat at der fremover skal ske anmeldelse til politiet af ethvert fund af euforiserende stoffer, herunder hash. Som tidligere skal der også tages stilling til en eventuel disciplinær reaktion.

I sagen om min inspektion af Arresthuset i Assens i 2008 gjorde direktoratet Arrestinspektøren for Syd- og Sønderjylland og Fyn opmærksom på at ethvert fund af euforiserende stoffer, herunder hashblandinger, bør overdrages til politiet sammen med politianmeldelsen.

Når der indgives politianmeldelse, skal politiet orienteres om udfaldet af disciplinærsagen, jf. vejledningens pkt. 11, 3. afsnit. Den indsatte skal desuden orienteres om politianmeldelsen, og der skal gøres notat om det, enten i indsattes personjournal eller i den særlige protokol, jf. pkt. 11, 5. afsnit, i disciplinærstrafvejledningen.

3 af sagerne handlede om fund af bl.a. hash eller hashmulder. Der ses ikke at være indgivet politianmeldelse i nogen af sagerne. Det drejer sig om sagerne med allokeringsnumrene 0014, 0015 og 0005.

Jeg beder arresthuset om at oplyse om der i disse sager blev indgivet politianmeldelse. Hvis det er tilfældet, beder jeg også om at få oplyst om politiet i den forbindelse blev orienteret om udfaldet af disciplinærsagen, jf. pkt. 11, 3. afsnit, i disciplinærstrafvejledningen, om den indsatte blev orienteret, og om der i så fald er gjort notat om orienteringen af den indsatte i den indsattes personjournal.

Jeg går desuden ud fra at arresthuset er opmærksom på at euforiserende stoffer skal afleveres til politiet, jf. § 3, stk. 1, i cirkulære nr. 92 af 16. maj 2001 om behandlingen af sager om konfiskation i kriminalforsorgens institutioner.

5.7. Kompetence

Institutionens leder eller den der bemyndiges hertil, har kompetencen til at ikende en indsat disciplinærstraf, jf. straffuldbyrdslovens § 67.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har i en vejledning (nr. 11991 af 29. juni 2001) fastsat nærmere regler om adgangen til intern delegation i kriminalforsorgens institutioner. Af vejledningens pkt. 10 fremgår det bl.a. at de lokale kompetenceforhold og arbejdsgange bør være fastsat udtrykkeligt i lokale regler i de tilfælde hvor kompetencen er henlagt til institutionens leder eller den der bemyndiges dertil.

Det fremgår ikke af arresthusets husorden fra august 2010 eller af andet materiale som jeg har modtaget, om der er udfærdiget interne kompetenceregler.

I sagen om min inspektion af Arresthuset i Køge den 27. april 2010 har jeg bedt om at få oplyst om arrestinspektøren har udfærdiget sådanne lokale regler om kompetencen, og jeg har i givet faldt bedt om at modtage kopi af disse regler.

Afgørelserne om ikendelse af disciplinærstraf er i 3 af de 6 forhørssager truffet af arrestforvareren. I de øvrige 3 sager er afgørelsen truffet af overvagtmasteren.

Medmindre det fremgår af de kompetenceregler som jeg har spurgt til i sagen om min inspektion af Arresthuset i Køge, beder jeg om at få oplyst om overvagtmasteren og fængselsbetjentene havde kompetence til at behandle sagerne.

Det fremgår også af vejledningen at de lokale regler bør indeholde nogle arbejdsgange som gør det muligt for institutionens leder effektivt at udøve sine styrings- og instruktionsbeføjelser. I pkt. 7 er det endvidere anført at institutionens ledelse ved dele-

gation af kompetencen bør inddrages under behandlingen af en sag hvis den konkrete sag giver anledning til særlig tvivl. Det kan f.eks. være i tilfælde af tvivl om hvad der kan anses som bevist, eller om hvilke bestemmelser der kan anses for overtrådt, jf. også disciplinærstrafvejledningens pkt. 2.

Ifølge arresthusets resultatkontrakt med direktoratet skal arrestinspektøren foretage stikprøvevis kontrol af brugen af forhørsprotokollen og normalreaktionsskemaet.

Jeg har i sagen om min inspektion af Arresthuset i Holbæk bedt om at få nærmere oplysninger om hvordan Arrestinspektøren for Sjælland, Lolland, Falster og Bornholm foretager sin stikprøvekontrol af disciplinærsagerne mv. i arresthusene i området.

Opfølgning

Jeg beder om at arresthuset og arrestinspektøren sender de oplysninger mv. som jeg har bedt om, tilbage gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen, som jeg også beder om en udtalelse.

Underretning

Denne rapport sendes til Arresthuset i Frederikssund, Arrestinspektøren for Sjælland, Lolland, Falster og Bornholm, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arresthuset.

Lenart Frandsen
Inspektionschef